

ми виходили з того, що і керівник, і виконавець повинні володіти деякими базовими знаннями і навичками, перелік яких визначається галузевою специфікою, а також бути поінформованим щодо природно-кліматичного та історико-культурного потенціалу регіону.

Висновок.

1. В роботі обґрунтована роль малих форм аграрного виробництва як важливого соціально-економічного чинника, що визначає не тільки характер розвитку аграрної галузі, але перспективи функціонування українського села.

2. Доведено перспективність туристичної галузі як одного з напрямків економічної діяльності малих форм господарювання в якості альтернативної несільськогосподарської форми самозайнятості.

3. Обґрунтовано необхідність створення системи кадрового забезпечення як невід'ємної складової ефективного використання трудових ресурсів при здійсненні туристичної діяльності на базі малих форм господарювання сімейно-трудового типу.

4. Розглянуто умови практичної реалізації створення системи кадрового забезпечення для ефективного функціонування туристичної галузі на базі малих форм господарювання

Список використаної літератури

1. Дієсперов В.С. Тенденції розвитку сільських домогосподарств.//Економіка АПК.- 2015. - № 5. – С.70-79.

2. Кропивко М.М. Економіка розвитку селянських господарств України: монографія. – К.: ННЦ «ІАЕ», 2016. – 328с.

3. Kalchenko S., Yeremenko D., Hrybova D. Features of the use of resources potential in peasants farm. Baltic Journal of Economic Studies. Vol 4, No 4 (2018) S. 140-144

УДК [632.11:634](477.7)

ПРОМИСЛОВЕ САДІВНИЦТВО ПІВДНЯ УКРАЇНИ В У РАМКАХ РЕАЛІЗАЦІЇ ГАЛУЗЕВИХ ПРОГРАМ РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ

Колокольчикова І.В. к.е.н, доцент, докторант
Полтавська державна аграрна академія,
м. Полтава, Полтавська обл., Україна

Summary. General trends in the development of industrial horticulture in the South of Ukraine are determined. The relationship between the availability of natural resources and the number of products that are produced. The regional characteristic of the industry development is emphasized. The degree of use of the industrial potential of the industry in the framework of development programs is estimated.

Keywords: natural resources, industrial horticulture, industry potential, zonal specialization

Постановка проблеми. Природно – кліматичні умови України та ресурси сільськогосподарських підприємств дозволяють сьогодні в повному обсязі реалізовувати виробничий потенціал промислового садівництва. Продукція галузі є дуже популярною серед українських споживачів. Сьогодні забаганки споживачів дещо змінюються: збільшується споживання цитрусових та ягід.

Виробництвом плодово – ягідної продукції займаються господарства усіх категорій, однак, основна площа багаторічних насаджень знаходиться у господарств населення. Так, станом на 2017р. з загальної площі насаджень у розмірі 225,5тис.га, господарства населення мають - 158,5тис.га, а це понад 70,3%. Інші 60,7тис.га обробляють сільськогосподарські підприємства, з яких 15,2тис.га - фермерськими господарствами. Така тенденція зумовлена технологічними особливостями виробництва плодів та ягід, обробки садів, трудомісткості процесів, використанням ручної робочої сили та іншими факторами. Сучасних проявом розвитку галузі є тенденція незначного зменшення площ багаторічних насаджень [1].

Вагомий вплив на ефективність виробництва плодово – ягідної продукції відіграють фактори макросередовища, а саме природно – кліматичні умови зони виробництва продукції. Проведена оцінка природно ресурсного потенціалу галузі садівництва Півдня України за методом SWOT – аналізу показує наступні результати. Завдяки сприятливим кліматичним умовам та при умов правильного науково - обґрунтованого методу закладки насаджень промислове садівництво в цій зоні зможе отримати найвищі показники щодо виробництва плодово – ягідної продукції, її товарного асортименту та якості; можливості природних ресурсів дозволяють розвивати органічне виробництво, тим самим розширюючи границі ринку на національному та міжнародному рівнях. Слабкі сторони та загрози не є суттєвими, тому що можуть контролюватись з боку товаровиробників тим, що при закладки садів останні будуть дотримуватись чітких правил та вимог щодо ґрунту, а також сортовому складу багаторічних насаджень. Це дозволить звести до мінімуму втрати врожаїв та зниження родючості ґрунтів в зоні Степу [2. С.72].

Природні ресурси суттєво впливають на особливості регіонального розміщення промислового садівництва. Програма розвитку садівництва України на період до 2025 року чітко виокремлюють зональну спеціалізацію в галузі садівництва [3]. Групування областей за методом ABC виділяє такі зміни. У 2010 році в групі А представлено 4 області (Вінницька, АР Крим, Херсонська, Миколаївська), що складає 16% структури. 7 областей попали в групу В (Запорізька, Дніпропетровська, Харківська, Хмельницька, Київська, Чернівецька, Одеська) – 28,0%; останні 56% в групі С. У 2013 – 2014р.р. пріоритетною областю, яка має конкурентні переваги над всіма має Львівська. В групі В залишаються ті ж самі області: Вінницька, Херсонська, Чернівецька, Запорізька, Дніпропетровська [4, с. 123 - 124]. Станом на 2017р. лідируючі позиції утримують Вінницька, Хмельницька, Чернівецька, Дніпропетровська, Закарпатська, Львівська і Полтавська області. Разом вони виробили 54% від загального урожаю фруктів, ягід та горіхів в Україні. Вінницька область з

обсягом виробленої садівничої продукції понад 295 тис. т. друге та третє місце за показником, що аналізується займає Хмельницька та Чернігівська області – 206 тис. т та 180 тис. т. [5].

Висновки. Таким чином сучасні реалії розвитку промислового садівництва Півдня України чітко підкреслюють зональність розміщення багаторічних насаджень та їх відповідний якісний склад. Станом на 2017 р. в зоні Степу знаходиться понад 70,6% всіх насаджень яблук, аналогічна ситуація по персику – 96,9%. Спостерігається значне перевищення відсотка насаджень абрикоса – на 35,5 п.п. По інших видах насаджень показники значно нижче рекомендованих: під яблуками в зоні Степу лише 17,8% від їх загальної площі, по вишні та сливі практично вдвічі менше рекомендацій, по груші в межах норми. в зоні Степу України у 2017 р. зосереджено лише 29,7% від загальної площі. По областях найбільші показники на Півдні України, а саме Дніпропетровська, Херсонська та Одеська області. В структурі площ плодово-ягідних культур перевага надається кісточковим – 42,6% від структури насаджень. Серед зерняткових пріоритетним є насадження яблук 27,6%, серед кісточкових – черешні та вишні – 12,2% та 11,7% відповідно. Згідно рекомендацій Галузевих програм розвитку галузі максимально розкриті можливості щодо вирощування черешня абрикосу та персика. По інших насадженнях є можливості розширення площ та отримання додаткових врожаїв [2, С.73].

Список літератури:

1. Колокольчикова І.В. Потенціал українських підприємств на національному та міжнародному ринку плодово – ягідної продукції [Електронний ресурс] / І.В. Колокольчикова // Економіка та суспільство. – 2018. - №19. – Режим доступу до журналу: <http://economyandsociety.in.ua>.
2. Колокольчикова І.В. Результати економічного районування галузі промислового садівництва зони Степу України: Сучасні реалії / І.В. Колокольчикова // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство». В. 24. Ч.2. – с. 69 – 73.
3. Галузева Програма розвитку садівництва України на період до 2025 року URL: <http://minagro.gov.ua/node/14018> (дата звернення: 20.03.2019).
4. Колокольчикова І. В. Товарна політика підприємств галузі садівництва України / І.В. Колокольчикова // Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. – Полтава, 2016.–Вип. 1 (12). – С.120 – 126.
5. Річний галузевий звіт. «Садівництво та ягідництво в Україні – 2017». КИЇВ URL: <http://ukrsadprom.org> (дата звернення: 20.03.2019).